

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Hovedsynspunkter:

Alle kirkelige tjenestegrupper ansettes i det sentrale rettssubjektet. De fleste arbeidsgiverfunksjoner legges til bispedømmenivå. Etter hensiktsmessighet kan enkelte arbeidsgiverfunksjoner delegeres til prost eller menighetsnivå (menighetsråd/samarbeidsråd). Det bør være normalordningen at soknepresten er arbeidsleder for stabene som er tilknyttet et sokn/samarbeidende sokn.

Alle kirkelige ansatte i bispedømmet tilsettes av bispedømmerådet. Menighetsrådet skal ha innflytelse over tilsetninger av de som skal arbeide i soknet. Menighetsrådets innflytelse over presteansettelser styrkes. Arbeidstakerorganisasjonene beholder sin innflytelse i ansettelsesprosessen som i dag.

Ordningen med to organer for soknet avvikles. Kirkelig fellesråd i dagens form avvikles og erstattes med samarbeidsråd for menighetsråd som opptrer på oppdrag fra menighetsrådene og rapporterer tilbake til menighetsrådene. Så lenge soknene, ved menighetsrådet, ser seg tjent med samordning med andre menigheter kan dette samarbeidet i prinsippet være mer omfattende enn det vi ser i dagens fellesråd, men det kan også være mer begrenset. Så lenge det er kommunal finansiering av soknenes virksomhet bør samarbeidsrådet fortrinnsvis være på kommunenivå.

Etter hvert som det framtidige kommunekartet blir avklart bør det vurderes å tillemppe prostigrensene til kommunegrensene, slik at samarbeidsråd og prosti blir sammenfallende geografiske enheter. Både i store byer og små kommuner vil man trenge pragmatiske løsninger som avviker fra en slik hovedmodell ut fra hensiktsmessighet.

Menighetsrådet tydeliggjøres som soknets organ. Der det er små sokn må to eller flere sokn samarbeid om oppgaveløsning og arbeidsledelse gjennom en ordning med samarbeidende sokn. Samarbeidende sokn må til sammen feire minst én gudstjeneste hver søn- og helligdag og ha tilstrekkelig størrelse til at det kan være tilfredsstillende personalressurser innenfor trosopplæring, diakoni og kirkemusikk.

Tjenesten med Ord og sakrament legges ikke inn under menighetsrådet, men i menighetsrådet samvirker representanter for det allmenne prestedømme og tjenesten med Ord og sakrament om den samlede kirkelige virksomheten i soknet.

Presteforeningen ser det som ønskelig, men ikke avgjørende, at kirken i framtiden får en arbeidsgiverlinje. Presteforeningen ser det som avgjørende ut fra tilsyn, faglig ledelse og rekrutteringshensyn at prestene får det sentralkirkelige rettssubjekt som arbeidsgiver.

I forlengelsen av virksomhetsoverdragelsen, i påvente av et nytt kommunekart, og i erkjennelse av en reformtrettighet i Den norske kirke bør det pragmatisk vurderes om kirkeordningen de nærmeste årene etter 2020 i store trekk skal være en videreføring av dagens ordning der det sentrale kirkelige rettssubjekt overtar statens oppgaver og plass i den kirkeordningen vi kjenner i dag.

Presteforeningens hørings svar bygger på følgende premisser:

Tjenesten med ord og sakrament har en grunnleggende betydning for kirken.

Soknet skal fortsatt være grunnenhet i kirken. Soknet og soknets basisorgan, menighetsrådet, bør styrkes.

En fremtidig kirkeordning må bygge på balansen mellom råd og tjenesten med Ord og sakrament, mellom prestatjenesten og de valgte medlemmene i kirkens organer.

Kirken skal fortsatt være en landsdekkende folkekirke og dåpen skal være det eneste medlemskriteriet. Kirken må organiseres slik at alle dømte medlemmer kan oppleve at de hører til i sin kirke.

Det må være en sammenheng mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå i kirken, slik at kirken fremstår som en enhet.

En fremtidig kirkeordning bør ha en samordnet ledelsesstruktur, men med mulighet for organisering på flere nivåer.

Gravplassforvaltning bør ikke legge vesentlige føringer for en fremtidig kirkelig organisering

Svar på hørings spørsmålene:

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Presteforeningen er opptatt av at en ny kirkeordning må styrke soknet som grunnenheten i Den norske kirke, og menighetsrådet som soknets organ. IRIS-rapporten har vist at fellesrådene er sterke og fungerer godt, men at dette går på bekostning av menighetsrådets selvstendighet. Menighetsrådet taper styring over økonomi og personalressurser. En ny kirkeordning bør derfor fordele myndighet og ansvar på nytt.

Menighetsrådet bør være det eneste organet som opptrer på vegne av soknet. I kommuner med flere sokn kan det være formålstjenlig å etablere samarbeid mellom flere menighetsråd, gjennom et samarbeidsråd. Et slikt samarbeidsråd må stå til ansvar for de menighetsrådene som inngår i samarbeidet. Så lenge soknene, ved menighetsrådet, ser seg tjent med samordning med andre menigheter kan dette samarbeidet i prinsippet være mer omfattende enn det vi ser i dagens fellesråd, men det kan også være mer begrenset.

Et samarbeidsråd mellom menighetsrådene kan organiseres tilstrekkelig fleksibelt til å tilpasse seg fremtidige endringer i kommunestrukturen og eventuelle endringer i finansieringsordningen.

Alle kirkelige tjenestegrupper ansettes i det sentrale rettssubjektet. De fleste arbeidsgiverfunksjoner legges til bispedømmenivå. Etter hensiktsmessighet kan enkelte arbeidsgiverfunksjoner delegeres til prost eller menighetsnivå (menighetsråd/samarbeidsråd).

Alle ansatte i bispedømmet tilsettes av bispedømmerådet. Menighetsrådet skal ha innflytelse over tilsetninger av de som skal arbeide i soknet. Menighetsrådets innflytelse over presteansettelser styrkes. Arbeidstakerorganisasjonene beholder sin innflytelse i ansettelsesprosessen som i dag.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Presteforeningen mener at det på dette tidspunkt vil være uklokt å endre kirkens finansieringsordning. Dagens ordning med både statlige og kommunale bevilgninger er trolig den beste til å sørge for en landsdekkende folkekirke. Men kommunens økonomi er svært presset og bevilgningene til kirken vil være sårbare ved kommunesammenslåinger og krav til rasjonalisering/sentralisering.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Dersom kirken ikke kan finansieres gjennom kommunale og statlige midler, vil en livssynsavgift (som betales av alle borgere) være den beste løsningen. Presteforeningen er skeptisk til å innføre en medlemsavgift. For å opprettholde en landsdekkende folkekirke tror vi at det vil være nødvendig med sentrale bevilgninger. Dersom livssynsavgift ikke er aktuelt, kan en medlemsavgift i kombinasjon med sentrale bevilgninger være en mulig løsning.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Soknet er den grunnleggende enheten i kirken og soknets behov må være utgangspunktet for en ny struktur i kirken. Presteforeningen tror ikke det er rasjonelt å legge for mange administrative funksjoner på dette nivået. I soknet bør det være daglig arbeidsledelse, mens andre personal- og økonomifunksjoner legges på et annet nivå i kirkeorganisasjonen. Færre og større administrative enheter gir trolig den beste kombinasjonen av kvalitet, kontroll og ressursutnyttelse i framtidens kirkeorganisasjon. De frivilliges tid i lokalmenigheten er en begrenset ressurs. Det er ønskelig at mest mulig av den tiden som frivillige bruker i menighetsrådet ikke låses til administrative spørsmål, men kan brukes til å ha fokus på det menighetsbyggende arbeidet gjennom gudstjenester, diakoni, trosopplæring og kirkemusikk.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Presteforeningen mener at størrelsen på soknet må ta utgangspunkt i hvilke funksjoner soknet skal kunne ivareta. Når soknet er en for liten enhet til å ivareta sine funksjoner alene, bør det enten inngå i en ordning med samarbeidende sokn, eller slå seg sammen med andre sokn. Kriterier for soknestørrelse/samarbeidende sokn bør være at det feires minst én gudstjeneste hver søn- og helligdag, og at det er tilstrekkelig stort til at det blir grunnlag for tilfredsstillende stillingsstørrelser innen trosopplæring, diakoni og kirkemusikk. Soknene må ikke slås sammen i en slik grad at de fjerner seg helt fra den lokale gudstjenestefeirende menighet.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Ordningen med to organer for soknet bør avvikles. Menighetsrådet må være organet som representerer soknet, mens menighetsrådene av hensyn til finansieringen må ha et samarbeidsråd, normalt på kommunenivå. (se svar på spørsmål 1) Organiseringen må være fleksibel nok til å tåle endringer i kommunestrukturen.

Dagens ordning er utydelig på når fellesrådet ivaretar oppgaver for *det enkelte sokn* og når det opptretr som et overordnet organ som opptretr på vegne av *soknene* i en kommune.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Inntil videre må menighetsrådene ha et samarbeidsråd på kommunenivå. Dette vil trolig være nødvendig for å sikre den kommunale finansieringen. Dersom kommunestrukturen endres er det naturlig at dette nivået endres tilsvarende. Der det ligger til rette for det bør en tilstrebe at størrelsen på samarbeidsrådet og prostiet tilpasses hverandre. Hvis man etter kommunereformen har kommuner som er så små at det ikke er grunnlag for en tilfredsstillende administrasjon for samarbeidsrådene, så bør det vurderes å lage samarbeidsråd på tvers av kommunegrenser.

Samarbeidsorganet for menighetsrådene skal ikke ivareta alle funksjonene som dagens fellesråd har. Presteforeningen mener at alle kirkelige ansatte bør ansettes i det sentrale rettssubjektet, mens arbeidsgiverfunksjonene delegeres videre i kirkeorganisasjon til bispedømmenivå, prostinivå og menighetsnivå ut fra hva som er hensiktsmessig. Så lenge soknene, ved menighetsrådet, ser seg tjent med samordning med andre menigheter kan dette samarbeidet i prinsippet være mer omfattende enn det vi ser i dagens fellesråd, men det kan også være mer begrenset. Den daglige arbeidsledelsen delegeres fra det sentrale rettssubjektet til det mest aktuelle nivået, bispedømme, prosti eller sokn.

Vi mener at det er nødvendig å ha to "mellomnivåer" – bispedømmene og prostiene/samarbeidsrådene med ulike oppgaver mellom soknet og Kirkemøtet. Presteforeningen mener at biskop og bispedømmenivå av teologiske og historiske grunner må ha en tydelig plass i en ny kirkeordning.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Presteforeningen mener at oppgavefordelingen mellom menighetsråd og samarbeidsorgan for menighetsrådene på kommunenivå (tidligere fellesråd) må endres og klargjøres. Samarbeidsorganet må ikke overordnes menighetsrådene, men ha sitt oppdrag fra og rapportere til menighetsrådene.

Presteforeningen vil hevde at det i dagens kirkeordning underkommuniseres at soknets organ er menighetsrådet, mens fellesrådet er et organ som ivaretar oppgaver *på vegne av ett eller flere sokn*.

Menighetsrådet må entydig bli det organet som opptretr på vegne av soknet.

At en rekke av oppgavene som i dag tilligger fellesrådet må ivaretas av organer som omfatter flere sokn og ut fra størrelse kan bidra til profesjonalitet i administrasjon, forvaltning og personalomsorg, er ikke omstridt.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Menighetsrådet bør ha det overordnede ansvaret for den kirkelige virksomheten i soknet med gudstjenesteliv, trosopplæring, diakoni, kirkemusikk, kultur og annet menighetsbyggende arbeid. Dette betyr at vedtak om menighetens planer, ressurser, kontakt med de frivillige og fortløpende virksomhet vedtas i menighetsrådet. Presteforeningen mener at alle ansatte bør tilsettes i det sentrale rettssubjektet. Bispedømmerådet bør ivareta de overordnede arbeidsgiverfunksjonene. Arbeidsgivers rett til å organisere, lede, kontrollere og fordele arbeidet i det daglige delegeres til arbeidsleder på soknenivå eller for samarbeidende sokn. Det bør være normalordningen at soknepresten er arbeidsleder på soknenivå eller for samarbeidende sokn.

Men tjenesten med ord og sakrament kan ikke fullt ut legges inn under menighetsrådet. Vi viser i denne sammenheng til NOU 1985:21, pkt. 3.2.2 (s.71) om *Prest og menighet*. Et luthersk embetssyn plasserer presten i menigheten og avviser dermed på den ene side å trekke en prinsipiell skillelinje mellom geistlighet og lekfolk. Presten kalles av menigheten til å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene på dens vegne. På den annen side er presten kalt – av menigheten – til å være Guds sendebud til menigheten. Presten blir dermed noe annet og mer enn en eksponent for menigheten og de forskjellige oppfatninger og holdninger som forekommer der. Presten er etter sitt kall forpliktet til eventuelt å gå på tvers av oppfatninger i menigheten for at Guds ords tale må komme til sin rett. Presten står både *i* og *overfor* menigheten, men ikke dermed *over* menigheten. Dette beskrives som et solidaritets- og polaritetsforhold. Dette har implikasjoner for utarbeidelsen av kirkelige strukturer og avgjørelsesprosedyrer. Utredningen trakk den konsekvens at kirkestrukturen, ved siden av et alminnelig demokratisk element, samtidig måtte gi plass for embetets selvstendige og sakkyndige votum. Dette tilsvarer den tenkningen som ligger til grunn for tanken om samvirke mellom "embete og råd" som ble utviklet på samme tid (Kirkemøtet 1984, utredningen *Kirkens embete og råd* 1988).

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Det vil være behov for en felles arbeidsledelse i soknet eller i samarbeidende sokn. Arbeidsgivers rett og behov for å organisere, lede, kontrollere og fordele arbeidet i det daglige delegeres til arbeidsleder på soknenivå eller for samarbeidende sokn. Det bør være normalordningen at soknepresten er arbeidsleder på soknenivå eller for samarbeidende sokn.

Soknepresten har allerede en tydelig lederrolle i soknet i samvirke med menighetsrådet. Presten har høy kirkefaglig kompetanse og i små sokn er ofte presten den eneste som er ansatt i full stilling. Da vil det være hensiktsmessig at presten har ansvaret for den daglige ledelsen. Men også i store staber vil det ofte være tjenlig at presten leder arbeidet. Soknet vil uansett ha behov for tilgang til økonomisk-administrative ressurser enten direkte i soknet/samarbeidende sokn, eller gjennom samarbeidsrådet.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Biskopen skal fortsatt gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen skal fortsatt se til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigsllet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen skal fortsatt føre tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.

Biskopen skal fortsatt være den øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet. Når arbeidsgiverfunksjoner for flere tjenestegrupper legges på bispedømmenivå, styrker det biskopens mulighet til å føre tilsyn med alle vigslede. Biskopens tjeneste skjer i et samvirke med bispedømmerådet.

Uavhengighet og faglig selvstendighet må opprettholdes og sikres i en ny kirkeordning. Det gjelder ikke minst biskopen som selvstendig organ i kirken.

Å forordne gudstjenester i bispedømmets sokn, visitere sokn i bispedømmet, beslutte om ordinasjon til prestatjeneste og vigsling til andre kirkelige tjenester, gi kallsbrev/tjenestebrev ved tilsetning av ordinert eller vigsllet person i kirkelig stilling, vigsle kirker, være medlem av bispedømmerådet og kirkemøte, samt delta i bispemøtet bør fortsatt være sentrale deler av biskopens kirkebyggende tjeneste.

Biskopen bør fortsatt ha sentrale disiplinære funksjoner som å treffe vedtak etter søknad om at en person blir løst fra retten til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke, treffe vedtak om eventuell tidsbegrensning i tap av retten til å utføre prestatjeneste i Den norske kirke, samt være medlem av Den norske kirkes lærenemnd og kunne reise læresak etter gjeldende regler.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Presteforeningen mener at det bør være en sammenheng mellom tilsynsmyndighet og arbeidsgivermyndighet. I tillegg til dagens beslutningsmyndighet ut fra tilsynet, bør biskopen på eget initiativ kunne innkalle til tilsynssamlinger, fagsamlinger, arbeidsveiledning, legge til rette for å forvalte ressurser til etter- og videreutdanning for alle vigslete stillinger, legge frem forslag til planer og utviklingstiltak i bispedømmet, og medvirke til å løse konfliktsituasjoner. Det må vurderes nærmere hvordan biskopens rolle skal være i forhold til kirkelig ansatte som jobber tett på, eller i stillinger som i innhold er veldig nært vigslede stillinger som f.eks menighetspedagoger, menighetsarbeidere, diakonimedarbeidere og organister.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Biskoper bør utpekes gjennom valg hvor representanter for de vigslede tjenestene og bispedømmets menigheter deltar, etter forutgående nominasjon i bispedømmerådet og mulighet for supplerende nominasjon fra grupper av stemmeberettigede (jf. tilsvarende ordninger i Finland, Sverige og Danmark, og sak KM 9/07). For å oppnå en reell makt- og myndighetsfordeling i kirken, bør Kirkerådet ikke tilsette biskoper.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Se også svar på 1, 7, 9, 11 og 13. Bispedømmerådet bør opprettholdes som rådsorgan.

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Bispedømmerådet må ha reell innflytelse og myndighet til å vedta planer og fordele midler.

Bispedømmerådet skal i framtidens kirkeordning opptre på vegne av det sentrale kirkelige rettssubjektet

Alle kirkelige ansatte i bispedømmet tilsettes av bispedømmerådet. Bispedømmerådet må derfor styrkes slik at det kan utøve overordnede arbeidsgiverfunksjoner for alle kirkens tilsatte i bispedømmet. Menighetsrådet skal ha innflytelse over tilsettinger av de som skal arbeide i soknet. Menighetsrådets innflytelse over presteansettelser styrkes. Arbeidstakerorganisasjonene beholder sin innflytelse i ansettelsesprosessen som i dag.

Presteforeningen mener at Kirkemøtet skal settes sammen av landets bispedømmeråd. Det er verdifullt at Kirkemøtet består av kirkepolitikere som er kjent med sentrale sider av kirkens liv gjennom sitt arbeid i bispedømmerådet. Vi bør ikke få et kirkemøte som kun består av direktevalgte kirkepolitikere som kun møtes en uke i året eller sjeldnere.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Se svar 14.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Alle kirkelige tjenestegrupper ansettes i det sentrale rettssubjektet. De fleste arbeidsgiverfunksjoner legges til bispedømmenivå. Etter hensiktsmessighet kan enkelte arbeidsgiverfunksjoner delegeres til prost eller menighetsnivå (menighetsråd/samarbeidsråd).

Alle ansatte i bispedømmet tilsettes av bispedømmerådet. Menighetsrådet skal ha innflytelse over tilsettinger av de som skal arbeide i soknet. Menighetsrådets innflytelse over presteansettelser styrkes. Arbeidstakerorganisasjonene beholder sin innflytelse i ansettelsesprosessen som i dag.

Presteforeningen ser det som ønskelig, men ikke avgjørende, at kirken i framtiden får en arbeidsgiverlinje. Presteforeningen ser det som avgjørende ut fra tilsyn, faglig ledelse og rekrutteringshensyn at prestene får det sentralkirkelige rettssubjekt som arbeidsgiver, og med de fleste arbeidsgiverfunksjoner lagt til bispedømmet og prosten.

I forlengelsen av virksomhetsoverdragelsen, i påvente av et nytt kommunekart, og i erkjennelse av en reformtrekthet i Den norske kirke bør det pragmatisk vurderes

om kirkeordningen de nærmeste årene etter 2020 i store trekk skal være en videreføring av dagens ordning der det sentrale kirkelige rettssubjekt overtar statens oppgaver og plass i den kirkeordningen vi kjenner i dag. Dette vil innebære at man i noen år til viderefører to arbeidsgiverlinjer.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Se svar 1, 14 og 16. Presteforeningen mener at en bør sikre et tilstrekkelig stort og kompetent fagmiljø til utøvelsen av de overordnede arbeidsgiverfunksjonene. Sentralt i kirken bør det være en felles arbeidsgiverenhet (HR-avdeling)

Alle kirkelige tjenestegrupper ansettes i det sentrale rettssubjektet. De fleste arbeidsgiverfunksjoner legges til bispedømmenivå. Etter hensiktsmessighet kan enkelte arbeidsgiverfunksjoner delegeres til prost eller menighetsnivå (menighetsråd/samarbeidsråd).

Alle kirkelige ansatte i bispedømmet tilsettes av bispedømmerådet. Menighetsrådet skal ha innflytelse over tilsettinger av de som skal arbeide i soknet. Menighetsrådets innflytelse over presteansettelser styrkes. Arbeidstakerorganisasjonene beholder sin innflytelse i ansettelsesprosessen som i dag.

Biskopens tilsyn utøves direkte og gjennom prosten.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Størrelsen på soknet og på samarbeidsorganet for menighetsrådene kan avgjøre hvorvidt det er hensiktsmessig å legge noen arbeidsgiverfunksjoner til dette nivået. Dette kan gi noen lokale og regionale variasjoner. Det er, etter Presteforeningens syn, viktig at små sokn ikke belastes med tunge arbeidsgiverfunksjoner.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre viglslede tjenester?

Tjenesten med Ord og sakrament legges ikke inn under menighetsrådet, men i menighetsrådet samvirker representanter for det allmenne prestedømmet og tjenesten med Ord og sakrament om den samlede virksomheten i soknet. Biskopen skal fortsatt være den øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet. Jf. svar på spørsmål 9 og 11.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Kirkemøtet bør som kirkens øverste representative organ ha den regelstiftende myndigheten i kirken. Samtidig vil Kirkemøtet være det øverste organ i det nye nasjonale rettssubjektet for Den norske kirke. Disse to sidene av Kirkemøtets myndighet er det viktig å skjelle mellom. Det er også viktig å ivareta soknene som grunnenhet og deres relative selvstendighet i kirken, og å ivareta maktfordeling i kirken og motvirke ytterligere sentralisering og sentralstyring av Den norske kirke.

Som regelstiftende ("lovgivende") organ i kirken, bør Kirkemøtet være Den norske kirkes høyeste myndighet og gir regler som er bindende for alle organer i kirken. Kirkemøtet bør i kirkeordningen fordele myndigheten i kirken på en slik måte at en ivaretar soknets selvstendighet og styrker menighetsrådets myndighet, og slik at en ivaretar balansen og samvirket mellom den viglslede

tjenesten med Ord og sakrament og det allmenne prestedømme ("embete og råd"). Som regelstiftende myndighet i kirken, må Kirkemøtet avgrense sin egen beslutningsmyndighet overfor soknet og regionale organer, f.eks. slik man har gjort det i Lag om Svenska kyrkan § 6, og likelydende i Svenska kyrkans kyrkoordning, Kap. 10 § 1: "Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i".

Som øverste besluttende organ i det nasjonale rettssubjektet for Den norske kirke, må Kirkemøtet holde seg til de rammer som fastlegges i kirkeordningen gitt av Kirkemøtet (og rammer gitt i lov), med den fordelingen av funksjoner innenfor det nasjonale rettssubjektet som gjelder (overfor Kirkerådet, Bispemøtet, bispedømmerådene og biskopene, evt. andre regionale organer).

Kirkemøtet vil ha en naturlig rolle som det organ som vedtar nasjonale planer for trosopplæring, diakoni, kirkemusikk ol, samt liturgier, etter innstilling fra bispemøtet. Kirkemøtet skal vedta tjenesteordninger for de vigslede tjenester i kirken,

For å motvirke byråkratisering av kirken, bør Kirkemøtet bare behandle de overordnede linjene, mens Kirkerådet og andre organer bør stå for den løpende forvaltningen. Kirkerådet må kunne holdes ansvarlig både for sin oppfølging av Kirkemøtets vedtak, sin forvaltning og sin økonomistyring, og kunne nyvelges på hvert Kirkemøte.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Kirkemøtet bør settes sammen av bispedømmerådene og for øvrig som i dag. Biskopene sitter pr. i dag i Kirkemøtet som medlemmer av bispedømmerådene. Dette bør videreføres.

Det bør tydeliggjøres at Kirkemøtet har sin myndighet gitt av Den norske kirkes menigheter/medlemmer gjennom valg. Kirkemøtet sammensettes som den øverste representasjon for soknene i Den norske kirke, men også på en slik måte at samvirket mellom den vigslede tjeneste med Ord og sakrament og det allmenne prestedømme ivaretas i sammensetningen av Kirkemøtet. Pr. i dag ivaretas dette ved at bispedømmerådene som er sammensatt med dette for øye, utgjør Kirkemøtet.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Bispemøtet bør fortsatt være et samråds- og samhandlingsorgan for biskopene i utøvelsen av tilsynstjenesten i Den norske kirke, med ansvar for oppgaver som "Veien til prestatjeneste" og andre tilsynsforankrede personaloppfølgingstiltak som innføringsprogram for nyutdannede prester og etter- og videreutdanning for prestene.

I lære- og liturgisaker bør Bispemøtet ta stilling til saksfremlegg for Kirkemøtet etter at de er utredet og har vært på høring, og fremme dem for Kirkemøtet gjennom Kirkerådet som ikke realitetsbehandler forslagene, men utelukkende tar stilling til om og når sakene skal fremmes for Kirkemøtet.

Det bør vurderes om Kirkemøtet skal ha adgang til å realitetsbehandle enkeltheter i liturgier og læresaker, eller om Kirkemøtet kun skal ha kompetanse til å anta eller avise Bispemøtets forslag.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Det har vært tradisjon for stor grad av selvstendighet for den enkelte biskop i deres embetsutøvelse. Bispemøtet har vært et samrådsorgan, ikke et organ som kan binde biskopene i embetsutøvelsen. Dette har bidratt til å motvirke ensretting i Den norske kirke. På andre områder – f.eks. når biskopen er arbeidsgiver – er det klare lovbestemmelser og avtaler som biskopene må følge. Tjenesteordning for biskoper har vært styrende rammeverk for biskopenes tjenesteutøvelse.

Presteforeningen mener biskopenes selvstendighet i tjenesteutøvelsen innenfor rammen av Tjenesteordning for biskoper bør videreføres. De nødvendige arbeidsgiverfunksjoner bør ivaretas av Bispemøtets preses, men ikke på en slik måte at preses er overordnet de øvrige biskopene i deres tjenesteutøvelse.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Kirkerådet bør være Kirkemøtets utøvende organ. I dag har Kirkerådet en dobbeltrolle, både som Kirkemøtets utøvende organ og som statlig forvaltningsorgan under departementet. I framtiden vil rollen som statlig forvaltningsorgan falle bort. Dermed vil rollen som utøvende organ for Kirkemøtet bli enerådende. Dette vil føre til klarere rammer og et tydeligere mandat for Kirkerådet.

Kirkerådet utfører de oppgaver Kirkemøtet pålegger det gjennom kirkeordning eller andre vedtak, og følger opp Kirkemøtets vedtak. Dette gir Kirkerådet en nøkkelrolle i oppfølging av kirkeordning, budsjettvedtak, planer, strategier, tjenesteordninger m.m. som vedtas av Kirkemøtet.

Kirkerådet vil få større oppgaver forbundet med kirkens økonomi- og personalforvaltning, og dermed vesentlig større ansvar enn i dag. Det er viktig å ha en tilfredsstillende kontroll med Kirkerådets forvaltning og en demokratisk kontroll med at Kirkemøtets vedtak følges opp. Det bør bli mulig å stille Kirkerådet til ansvar og evt. kaste det sittende Kirkerådet om nødvendig.

Kirkerådets sammensetning bør gjennomgås. Sammensetningen bør balansere hensynet til representasjon av alle landets bispedømmer, til samvirke mellom embete og råd, og til den nødvendige styrekompetanse for å ivareta det nye økonomiske ansvaret og overordnede personalansvaret som vil ligge til Kirkerådet.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Presteforeningen mener Lærenemnda bør bestå med samme mandat og sammensetning som i dag. Presteforeningen deler oppfatningen i NOU 1985:21 *Den norske kirke og læren* om at ansvaret for lærespørsmål er gitt kirken som helhet, men at biskopene gjennom sitt preke- og tilsynsembete har et særskilt ansvar for tilsyn med læren. Ut fra dette mener Presteforeningen at det også i læresaker må være et samvirke mellom den vigslede tjeneste med Ord og sakrament, i dette tilfelle tilsynstjenesten, og det allmenne prestedømme. Sammensetningen med biskopene som et flertall i nemnda, supplert med teologisk sakkyndige og lekfolk oppnevnt av Kirkemøte ivaretar dette på en god måte.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Det er viktig at samisk kirkeliv ivaretas i en fremtidig kirkeordning. Samisk kirkeråd må videreføres og det må prioriteres at samisktalende områder får kirkelig betjening som behersker språket.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Ungdommens Kirkemøte er i dag sikret tale- og forslagsrett i Kirkemøtet gjennom Kirkemøtets forretningsorden. I fremtiden bør ungdomsdemokratiet og UKM forankres i kirkeordningen.

